

Sygn. akt III Ca 962/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 stycznia 2021 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia Sądu Okręgowego Leszek Dąbek

Sędziowie: Sądu Okręgowego Magdalena Balion - Hajduk

Sądu Okręgowego Marcin Rak

Protokolant Aleksandra Sado-Stach

po rozpoznaniu w dniu 28 stycznia 2021r. w Gliwicach

na rozprawie

sprawy z powództwa W. N.

przeciwko (...) Towarzystwu (...) Spółce Akcyjnej w W.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Rybniku

z dnia 22 stycznia 2019 r., sygn. akt I C 193/18

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 135 zł (sto trzydzieści pięć złotych) z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym.**

SSO Marcin Rak SSO Leszek Dąbek SSO Magdalena Balion-Hajduk

Sygn. akt III Ca 962/19

UZASADNIENIE

Powód W. N. żądał zasądzenia od pozwanej (...) Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej w W. kwoty 2 691,31 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 19 11 2017r. oraz zasądzenie na jego rzecz od pozwanej zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych.

Uzasadniając żądanie twierdził, że strony łączyła umowa ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym. Wskazał, że po rozwiązaniu umowy wartość rachunku wyniosła 16 822,74 zł, natomiast wypłacono mu kwotę 15 308,69 zł, potrącając opłatę likwidacyjną, za wykup oraz wstępną. Podniósł, że część postanowień umownych stanowią klauzule niedozwolone albowiem nie zostały z nim indywidualnie uzgodnione.

Pozwana (...) Towarzystwo (...) Spółka Akcyjna w W. wносиła o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda na jej rzecz zwrotu kosztów procesu.

Zarzuciła, że roszczenie powoda uległo przedawnieniu oraz, że łącząca strony umowa nie zawierała klauzul abuzywnych. Nadto podniosła, że wartość świadczenia wykupu uwzględniała ponoszone przez nią koszty związane z zawarciem umowy i prowadzenia przedsięwzięcia.

Sąd Rejonowy w Gliwicach w wyroku z dnia 22 01 2019r. zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 1 345,82 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 19 11 2017r. (pkt 1), oddalił powództwo w pozostałej części (pkt 2) i orzekł o kosztach procesu (pkt 3).

W ustalonym stanie faktycznym w motywach wyroku przywołał regulację

art. 410 § 2 k.c., 118 k.c., 819 § 1 k.c., 805 § 1 k.c., 58 § 1 i 2 k.c. oraz art. 385 i n. k.c.

Ustalił, że powód nie miał możliwości zmiany zapisów umowy poza ustaleniem wysokości składki i sposobem jej płatności oraz, że pozwana pobierała z tytułu zawarcia i kontynuacji umowy następujące opłaty: wstępną, za zarządzanie, administracyjną, za ryzyko, transakcyjną, od wykupu oraz za wznowienie umowy ubezpieczenia.

Ocecił, że z uwagi na mieszany charakter umowy, roszczenie powoda nie uległo przedawnieniu. Stwierdził, że umowa nie była nieważna w rozumieniu art. 58 § 1 i 2 k.c., jednak część jej klauzul była abuzywna. Nie podzielił stanowiska pozwanej, zgodnie z którym opłata likwidacyjna stanowiła świadczenie główne w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.p.c. albowiem wyłączałyby to kontrolę klauzuli umownej na podstawie tego przepisu. Zważył, że klauzula umowna, na mocy której, w przypadku rezygnacji ubezpieczonego z umowy przed upływem terminu, na jaki została zawarta, zakład ubezpieczeń potrąca z sumy składek, które zebrał ubezpieczony, znaczącą ich część, stanowi „zakamuflowaną formę kary umownej lub też formę odstępnego”, w konsekwencji czego klauzula taka jest abuzywna. Reasumując ocenił, że stosowany przez pozwaną wzorzec umowy dotyczący naliczenia opłaty likwidacyjnej stanowi niedozwolone postanowienie umowne i nie wiąże powoda. Jednocześnie stwierdził, że klauzule dotyczące opłaty za wykup oraz wstępnej nie stanowią klauzul abuzywnych, wskazując, że druga z nich jest standardową opłatą naliczoną w związku z działalnością prowadzoną przez pozwaną, która zawiera umowy poprzez swoich przedstawicieli (agentów), którym należy się za to wynagrodzenie (w szczególności prowizyjne). W konkluzji biorąc powyższe pod uwagę z danych przyczyn zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 1 345,82 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 19 11 2017r., a w pozostałej części oddalił powództwo.

O odsetkach orzekł na mocy regulacji art. 481 § 1 k.c., zasądzając je od dnia wymagalności roszczenia (upływu terminu wskazanego w wezwaniu do zapłaty).

O kosztach procesu orzekł na mocy art. 100 k.p.c., uznając, że powód wygrał sprawę w 50%.

Orzeczenie w części oddalającej powództwo oraz orzekającej o kosztach procesu (tj. pkt 2 i 3) zaskarżył **powód W. N.**, który wniósł o jego zmianę poprzez zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kwoty 1 345,49zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 19 11 2017r. (ponad orzeczoną kwotę 1345,82zł) oraz o zasądzenie zwrotu kosztów procesu ponad orzeczoną w wyroku kwotę, bądź uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Zarzucał, że przy ferowaniu zaskarżonego wyroku naruszono przepisy prawa materialnego i procesowego, tj regulacje:

1) art. 12 ust. 1 pkt. 4 w zw. z art. 4 ust. 1. 2 i 5. art 5 i 6 u.p.n.p.r. poprzez ich niezastosowanie i niestwierdzenie nieważności zawartej pomiędzy stronami umowy z uwagi na wprowadzenia powoda w błąd, pomimo faktu, że na podstawie zapisów OWU nie było możliwe określenie mechanizmu działania umowy, a w szczególności sposobu wyceny wartości jednostek uczestnictwa;

2) art. 12 ust. 1 pkt. 4 w zw. z art. 4 ust. 1, 2 i 5. art 5 i 6 u.p.n.p.r. poprzez ich niezastosowanie i niestwierdzenie nieważności zawartej pomiędzy stronami umowy z uwagi na wprowadzenia powoda w błąd pomimo faktu, że

na podstawie zapisów OWU nie było możliwe określenie wysokości oraz sposobu obliczenia pobranej opłaty likwidacyjnej;

3) art. 12 ust. 1 pkt. 4 w zw. z art. 4 ust. 1, 2 i 5. art 5 i 6 u.p.n.p.r. poprzez ich niezastosowanie i niestwierdzenie nieważności zawartej pomiędzy stronami umowy z uwagi na wprowadzenia powoda w błąd, pomimo zeznań powoda zgodnie, z którymi nie został przez przedstawiciela pozwanej poinformowany, o tym w co będą inwestowane jego środki oraz że to na powodzie spoczywa wyłączone ryzyko inwestycyjne;

4) art. 12 ust. 1 pkt. 4 w zw. z art. 4 ust. 1, 2 i 5. art 5 i 6 u.p.n.p.r. poprzez ich niezastosowanie i niestwierdzenie nieważności zawartej pomiędzy stronami umowy z uwagi na wprowadzenia powoda w błąd, pomimo zeznań powoda zgodnie z którymi przedstawiciel pozwanej nie poinformował go o tym w jakiej wysokości zostanie pobrana z rachunku powoda opłata likwidacyjna w przypadku wcześniejszego rozwiązania umowy;

5) art. 12 ust. 1 pkt 4 w zw. z art. 4 ust. 1, 2 i 5. art 5 i 6 u.p.n.p.r. poprzez ich niezastosowanie i niestwierdzenie nieważności zawartej pomiędzy stronami umowy z uwagi na wprowadzenia powoda w błąd, pomimo zeznań powoda zgodnie, z którymi przedstawiciel pozwanej przedstawił powodowi umowę jako korzystną inwestycję, że przyniesie ona zyski, jednocześnie nie informując powoda o tym, że może stracić na umowie;

6) art. 12 ust. 1 pkt. 4 w zw. z art. 4 ust. 1, 2 i 5. art 5 i 6 u.p.n.p.r. poprzez ich niezastosowanie i niestwierdzenie nieważności zawartej pomiędzy stronami umowy z powodu wprowadzenia powoda w błąd, pomimo zeznań świadka - agentki, która zawarła z powodem umowę, z których wynika, że umowa była na tyle skomplikowana, że nawet świadek nie rozumiała treści umowy;

7) art. 4 i 5 u.p.n.p.r. poprzez ich niezastosowanie, podczas gdy zachowanie pozwanej należało uznać za nieuczciwą praktykę rynkową bowiem było sprzeczne z dobrymi obyczajami, zniekształcało zachowanie rynkowe powoda będącego przeciętnym konsumentem przed zawarciem umowy, a także było działaniem wprowadzającym w błąd, które spowodowało podjęcie przez powoda decyzji dotyczącej umowy, której inaczej by nie podjął;

8) art. 6 u.p.n.p.r. poprzez jego niezastosowanie, podczas gdy zachowanie pozwanej należało uznać na nieuczciwą praktykę rynkową polegającą na zaniechaniu wprowadzającym w błąd, bowiem pozwana pominęła istotne informacje potrzebne powodowi będącemu przeciętnym konsumentem do podjęcia decyzji dotyczącej umowy, przede wszystkim w zakresie niepoinformowania powoda o sposobie wyceny wartości jednostki, o tym że spoczywa na nim wyłączone ryzyko inwestycyjne, a także o tym że może on utracić nie tylko wypracowany zysk, ale także zainwestowane środki i tym samym zachowanie pozwanej spowodowało podjęcie przez powoda decyzji dotyczącej umowy, której inaczej by nie podjął;

9) art. 13 u.p.n.p.r. poprzez jego niezastosowanie i uznanie, że to na powodzie ciążył ciężar udowodnienia faktu iż pozostaje w błędzie, podczas gdy z literalnego brzmienia tego przepisu wynika, że ciężar dowodu, że dana praktyka rynkowa nie stanowi nieuczciwej praktyki wprowadzającej w błąd spoczywa na przedsiębiorcy, któremu zarzuca się stosowanie nieuczciwej praktyki rynkowej;

10) art. 58 k.c. w zw. z art. 69, 74b i 75 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi poprzez ich niezastosowanie i niestwierdzenie nieważności zawartej pomiędzy stronami umowy, która miała na celu obejście prawa, a to ustawy o obrocie instrumentami finansowymi;

11) art. 353¹ k.c. w zw. z art. 58 k.c. poprzez ich niezastosowanie i niestwierdzenie nieważności zawartej pomiędzy stronami umowy z uwagi na sprzeczność z naturą (właściwością) stosunku zobowiązaniowego, a także z zasadami współzycia społecznego;

12) art. 385¹ § 1 i 385² k.c. poprzez ich niezastosowanie i nieuznanie zapisów o opłacie od wykupu i wstępnej za abuzywnie bowiem zostały one przeznaczone na wydatki agenta, a ich wysokość nie była znaczna;

13) art. 328 § 2 k.p.c. poprzez nieodniesienie się w treści uzasadnienia do podnoszonych w pozwie zarzutów przemawiających za nieważnością zawartej pomiędzy stronami umowy, co w konsekwencji spowodowało nierozpoznanie istoty sprawy;

14) art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodu i uznanie, że:

a) pozwana nie wprowadziła powoda w błąd pomimo faktu, że na podstawie zapisów OWU nie było możliwe określenie mechanizmu działania umowy, a w szczególności sposób wyceny wartości jednostek uczestnictwa,

b) pozwana nie wprowadziła powoda w błąd pomimo faktu, że na podstawie zapisów OWU nie było możliwe określenie wysokości oraz sposobu obliczenia pobranej opłaty likwidacyjnej,

c) pozwana nie wprowadziła powoda w błąd pomimo zeznań powoda zgodnie z którymi nie został on przez przedstawiciela pozwanej poinformowany o tym, w co będą inwestowane jego środki oraz że to na powodzie spoczywa wyłączne ryzyko inwestycyjne,

d) pozwana nie wprowadziła powoda w błąd pomimo zeznań powoda zgodnie z którymi przedstawiciel pozwanej nie poinformował go o tym jak wysoka zostanie pobrana z rachunku powoda opłata likwidacyjna w przypadku wcześniejszego rozwiązania umowy,

e) pozwana nie wprowadziła powoda w błąd pomimo zeznań powoda zgodnie z którymi przedstawiciela pozwanej przedstawił powodowi umowę jako korzystną inwestycję oraz że przyniesie ona zyski, jednocześnie nie informując powoda o tym, że może stracić;

f) pozwana nie wprowadziła powoda w błąd pomimo zeznań świadka- agentki, która zawarła z powodem umowę, z których wynika, że umowa była na tyle skomplikowana, że nawet świadek nie rozumiała treści umowy.

W odpowiedzi na apelację **pozwana (...) Towarzystwo (...)**

na (...) Spółka Akcyjna w W. wносиła o jej oddalenie i zasądzenie

na jej rzecz od powoda zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Wywodziła, że zaskarżone orzeczenie jest prawidłowe.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

Sąd pierwszej instancji trafnie zakwalifikował roszczenia powoda, a następnie prawidłowo rozpoznał sprawę i skonstruował prawidłową podstawę faktyczną orzeczenia.

Ustalenia faktyczne składające się na podstawę faktyczną orzeczenia nie były kwestionowane w apelacji, mają podstawę w zebranych w sprawie materiale dowodowym, którego ocena jest logiczna i mieści się w granicach swobodnej oceny dowodów.

Z tych też względów Sąd odwoławczy przyjął ze własne ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji.

Prawidłowa jest także dokonana przez Sąd pierwszej instancji ocena prawna ustalonego stanu faktycznego, którą Sąd odwoławczy w jej zasadniczym zarysie podziela i przyjmuje za własną (orz. SN z dn. 26 04 1935r. OSN(C), (...)).

W szczególności Sąd Rejonowy dokonał prawidłowej oceny zgodności z obowiązującym prawem zakwestionowanych przez powoda postanowień umowy dotyczących: opłaty wstępnej w kwocie 168,23zł oraz opłaty wykupu w wysokości 540zł.

W wykupionym przez powoda wariantcie polisy (...), wyraźnie zostały bowiem przedstawione zakwestionowane przez powoda postanowienia statuujące jego zobowiązania wobec pozwanej, w tym należne opłaty a ich treść została szczegółowo uregulowana w OWU (§ 18 ust. 1 pkt i i 6 w zw. z § 18 ust. 2

i 7).

Wysokość opłat została określona także w umowie oraz jej aneksie, a ich wysokość wynikała z wykazu transakcji na rachunku ubezpieczającego, z którym powód mógł się zapoznać bez konieczności samodzielnych obliczeń.

Zostały one przy tym sformułowane w taki sposób, że ustalenie ich rzeczywistej treści nie wymagało wielu zabiegów interpretacyjnych, były one sformułowane jednoznacznie oraz w sposób zrozumiały (w kontekście zasad ponoszenia opłat).

Ponadto Sąd pierwszej instancji prawidłowo ocenił, że opłata wstępna stanowi substrat wynagrodzenia przedstawiciela pozwanej (tj. agenta ubezpieczeniowego) z tytułu zawarcia przez niego w jej imieniu umowy ubezpieczenia.

Taki sposób wynagradzania przedstawicieli handlowych stanowi powszechnie znaną praktykę handlową, w konsekwencji czego postanowienie dotyczące obowiązku uiszczenia przez powoda opłaty wstępnej nie można zostać uznana za niedozwolone.

Jednocześnie należy wskazać, że opłaty te nie są rażąco wygórowana i nie stanowi wyrazu nierówności stron.

Subiektywna ocena świadka nie może być podstawa do obiektywnej oceny och treści, jej odbioru oraz finalnie związana stron poszczególnymi zapisami umowy.

Z podanych względów Sąd Rejonowy słusznie zatem ocenił, iż oceniane postanowienia zawartej przez strony umowy nie naruszały dobrych obyczajów, przez co nie naruszają one przywołanych w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku regulacji prawnych, stąd też należy jej uznać za wiążące.

Znalazło to prawidłowe odzwierciedlenie w zaskarżonym orzeczeniu,

wobec czego apelacja powoda jest bezzasadna w rozumieniu art. 385 k.p.c. i jako taka

z mocy zawartej w nim regulacji podlegała ona oddaleniu.

Reasumując, zaskarżony wyrok jest prawidłowy i dlatego apelację powoda jako bezzasadną oddalono na mocy regulacji art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono stosując regulację art. 98 § 1 i 3 k.p.c. biorąc pod uwagę, że powód w całości uległ w tym postępowaniu i powinien zwrócić pozwanej poniesione przez nią w tym postępowaniu koszty zastępstwa procesowego w kwocie 135 zł.

SSO Marcin Rak SSO Leszek Dąbek SSO Magdalena Balion-Hajduk